

D. LUTHER MARTINA

MÁLI

KÁTEKISMUS

ALI

GLAVNI NÁVUK

SZVÉTE

VERE KRSZTSANSZKE.

N A I M E

ZA DECZO SZPRÁVISCS EVANGELICSANSZKI

Vö d á n i

Kardos Jánosi

Hodoskom Dühovniki.

V - P E S T I,

Stampani vu Násztavi plem. Trattner - Karolyi.

1 8 3 7.

Pril. 22, 6.

„Vuesi i dëte z-doshtojnim tålom na pôt nyegovo;
tak esëse i gda obsztara ono, neosztávi nyé.“

Lük. 11, 28.

„Blá'zeni szo, kí récs bo'zo poszlúhsajo i zdr'zijo!“

R 326

D 10/109477

V s z ê m

V Goszpodni bodôesim

Správscsam evangelicsanszkim

*Moszcsa i mîr od Bôga Ocsê
i zelicsitela Jezus Krisztusa!*

Vszê vrâmenov môdri i bôgaboječsi mô'zje sze
vu tom vjdínajo, kâ je *szpoznanje* szkrovni *isz-*
tin vadliúnja, nepotvarjeno *zdr'zâvanje* veliki
zapôved dícsene vere bo'zanszke, i nepresztano
zvršâvane vu vszôj popolnoszti krsztsanszkoj —
naime *ponôdrom nuczanyi knîg* czílavni oprâvla-
no — *nyszvetêsa dú'znoszti*; dú'znoszti pa ete
verno *spunyâvanje*, jedína *szteza k*-najvugod-
nêsoj *srecsi*, naj'zelnêsemi *blá'zensztvi* národa
cslovecanszkoga. Brezi szrdcsne, sztâlne vrêloszti
vu znanenitom dugoványi etom obnêmiti more
glász práve vere, vgásznoti poszvêt csízste jáko-
szti, povêhnoti czvêtek blá'zensztva obsztojécsega
— nêli obszójni oszôb, nego i czêli národov.

Tak szmileni je medtêmtoga Bôg, da tomi
obszebi nemocsnomi, na dobro vûhkomi, lasztiv-
noj szrecsi szvojoj protivnomi, i vu vszôj nevrê-
dnoszti pred nyim sztojécsemi csloveki odnet zgora,
li z-neszkoncsane miloszcsê szvoje podeljáva nágib,
príliko i môcs k-vszemi, ka popolnoszti i szrecsi
nyegovoj na odraszek i potrdjâvanje szlû'ziti mo-
re. — On nyemi je ôdpro, po jedínom lûbezníki
szvojem, vu blagoszlovlenoj rêcsi 'zitka, esízto

vretino kincsov nepreczenyeni. — On pobüdjava nyemi, vu zevcseni, bôgaboječsi i dorovolni pri-játeli, môdre, szrdsne i neobtrüdjee voditele, kí nyega z-delom ino tanácsom k-bo'znszkoj vre-tini etoj povodjavati, 'z-nyé otávlajôcim mlêkom nadájati, i tak eti szrecsnoga pôtnika ednôk pa gvüsnoga díke prísesztne ôrocsníka vcsiiti setújejo.

Voditela etaksega je pobúdo odícseñi düh nye-gov, zvôn nezracsúnani drúgi, i vu toa nemrtel-ne zaszlû'zenoszt i blagoszlovlenoga zpômenka mô'zi, D. LUTHER MARTINI, koga ocsinszke szkrbnoszt i plemeniti zálog, otrokom roditelov pob'zni meszto dráge ôrocsíne porocseñi, zdâ i mí, vu jeziki maternom, gingavim lübezníkom cír-kvi evangelicsanszke z-dobrotívñim czílanyem i sz-tém vrêlim 'zelényem prêkdati setújem: da bi sze po nyem vszi, kí zvelicsannye nemrtene dűse szvoje žadobiti 'zelêjo, na vszo popolnosz krsz-tsanszko, i na radoszt odícseñe domovine nêbeszke pozdignoli! *) Bôg poszlűhni 'zelénye, blagoszlo-vi trűde, i korunűj czílanye nase! Nyemi bojdi díka i csészt na' veke! Amen.

Na Hodosi 27-ga dnêva Riszálscseka v-1837-tom leti.

Kardos János

Evang. Dűhovnik.

*) Vu zahválnom szpômenki osztánoti more dobrotív-noszt plem. vdovieze pokojnoga *Balogh Andrása* i *Udeardy Ferencza* knígvézara Kôrmedinszkoğa, na steri lasztívnom sztroski je delo eto na szvetloszt sztópilo.

N Á V O D.

Kakse vee cslovek szí ti?

Krsztsanszke vere cslovek szem jasz.

Zaka právis tí szebé za krsztsenika?

Záto; ár verjem vu Jezus Krisztusi, ino szem okrsztseni vu imé Bôga, Ocsé, Sziná i Dúha své-toga.

Sto je tik krsztsenik?

Vszáki on cslovek, kí verje vu Krisztus Jezusi; ino je okrsztseni vu sz. iméni nyegovom; i pôleg nyegove, vu sz. písma vöoznanyene vôle'zivé.

Ka náime znati má krsztsenik?

Káekismus.

Ka ji Káekismus?

Krátka vcsenyé vere krsztsanszke vu pítanyi i odgóvori, ali szí bojdi: czêloga návuka krsztsan-szkoga i vszega sz. písma práva ino krátka summa.

Kelto tálov má Káekismus etc?

Náime sészti Prvi je: deszétera zapôved; drúgi: vadlúvanye vere; trétji: ocsanas; strti: sz.krszt; pétí: oblászt czérkevna; sészti: vcsér-ja krisztusova.

PRVI TÁL

Od desétere Zapôvedi.

Ka zdr'záva vu szebi prvi tál kátekismusa etoga?

Deszétero zapôved.

Ka je deszétera zapôved?

Taksa rêcs bo'za, stera deszét povděny visni zdr'záva vu szebi, i stero je Bog, na dvě kame-ni tábli szpíszano, dao po Môzesi prel lüdsztvo izraelszko. 5 Môz. 5, 22.

Pové mi 'ze to prvo zapôved eti?

„Jasz szem szam tvoj Goszpodin Bôg. Nemé drügi bôgov zvôna méne.“ 5 Môz. 5, 6.— 10.

Ka 'zelê tá zapôved?

Tô 'zelê: kâ sze naj mí Bôga vise vszaga boji-mo; nyega lûbimo; ino sze li vu nyem vûpamo.

Pové mi to drügo zapôved?

„Tvojega Goszpodna Bôga iména zaman gori-něvzemi.“ 5. Môz. 5, 11.

Ka 'zelê tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojimo ino ga lûbimo, — 'z-nyega iménom nepreklínyajmo, nepriszégajmo, nesatrújmo, nela'zmo, niti nevkanújmo; nego vu vszákoj potrêbi li nyega na pâmôcs zovmo, molmo i z-zahválnim szrdczom dícsmo.

Pové mi to trétje zapôved?

„Szpômeni sze, da nedelni dén posvetís.“ 5. Môz. 5, 12.— 15.

Ka 'zelê tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojimo ino ga lûbimo, — sz. písma i sz. rêcsi nyegove nezavr'zmo; nego jo za szvéto dr'zmo, radi poszlûhsajmo, ino sze jo vcsimo.

— 7 —

Pové mi to strto zapôved?

„Postúj ocsó tvojega, i mater tvojo; da ti dobro bode, i dugo 'živés na zemli.“ 5 Môz. 5, 16.

Ka 'zelè tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — roditeľov nasi ino goszpodé neodúrmo, niti neszrdmo; nego je postújmo, nyim szlúzmo, pokorni bojímo, ino nyé lúbmo i zavelko prestímajmo.

Pové mi ti péto zapôved?

„Nevmôri.“ 5 Môz. 5, 17.

Ka 'zelè ti zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — 'zítke blíznyega nasega neskôdmo, niti ga nescémermo; nego bole nyega ze-vszémi potrebôcsami 'zítka znágajmo.

Pové mi to sészto zapôved?

„Nepraznúj.“ 5 Môz. 5, 18.

Ka 'zelè tá zapôved?

Kâ ze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — da szvéto i csízto 'živémo vu gucsi ino delaj, i vszáki hí'znoga tivárisa szvojega lúbi ino postúje.

Pové mi szédmo zapôved?

„Nekradni.“ 5 Môz. 5, 19.

Ka 'zelè tá zapôved?

Kâsze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — blíznyega nasega pêneze, ali blága nevzemmo, niti z-álnosztjov, ali preküpcsüvanyem pod szébe nepoégnimó; nego nyemi poistvo nyegovo obdr'zati i 'zívis nyegov pobògsati setújmo.

Pové mi ôszmo zapôved?

„Írôti blíznyemi tyojemi krívo neszvedocsi.“ 5 Môz. 5, 20.

Ka' zelê tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — bli'znyega nasega v-lá'zí nemésajmo, neodávajmo, hûda od nyega negúcsmo, niti ga nerazlácsajmo; nego ga zagovárjajmo, dobro od nyega gúcsmo, i vsze na vugodno raszkládajmo.

Povê mi devêto zapôved?

„Nepo'zeli bli'znyega tvojega hi'ze.“ 5 Môz. 5, 21.

Ka' zelê tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — za bli'znyega nasega hrambo ali ôrocsíto sz-kri-vicsnim tálom neszégnimo, niti je pod obrázom pravice k-poistvi nasemi neprivr'zmo; lego nye-mi vsza tá obarvati k-pomôcsi bidti setûmo.

Povê mi to deszêto zapôved?

„Nepo'zeli bli'znyega tvojega 'zené, ni szlugo, ni szlû'zbenicze, ni nika, ka je nyegovo.“ 5 Môz. 5, 21.

Ka' zelê tá zapôved?

Kâ sze naj mí Bôga bojímo ino ga lúbimo, — bli'znyega nasega tivárisa, dr'zincseta, al márh-seta neodtúbimo, neodtrgnimo, uiti neodrtajmo; nego je opominajmo, da pri nyem osztáejo, i dú'znoszt szvojo verno szpanyávajo.

Ka právi Bóg poprêk od vszê zapôved eli?

Vn 5 Môz. 5, 9. etak velí:

„Jasz szem tvoj Gospodin Bóg, zmo'zen zado-mesztitel, kí pokastigam grêhe ocsákov nad trok-mi do trétjega i strtoga pokolénja oni, kimené odúrjávajo. Ali miloszeso csiním do jezeropoko-lénja z-onimi, kí mené lûhijo i zapôvedi moje zdr'závajo.“

Ka je rázum rêcsi eti?

Sz-trdnov kastígov sze proti Bôg vszêm, kí zapôved eti nezdr'zijo. Zato sze sztrasiti mámo szrditoszti nyegove, tak da nika necsinímo prôti zapôvedam etaksim.

Ali miloszcsa i vsze dobro obêcse onim, kí zapôvedi nyegove zdr'závajo. Lúbmo tak Bôga, vûpajmo sze vu nyem, i radi 'zivmo pôleg zapôved nyegovi.

Pové mi i tô: ka je summa zapôved eti?

„Lúbí Gospodna Bôga tvojega sz-czêloga srdeca, sz-czêle dûse, sz-czêle pámeti, i ze-vsze mócsi tvoje: blíznyega pa tvojega, kak szamoga szebé. — Vu tom viszí czêla právda i vszi proroczi.“ Mát. 22, 37. — 40.

Jeli moremo mí vsze té zapôvedi zdr'zati i szpuniti?

Z-nikak tálom nê: ár je po grêhi prirodjenoszti, od grêsnoga Ádama na nász szhájjâcsem, nate-liko pokvarjena cslovecsa bívoszt nasa, da szmo vszi do ednoga nehasznoviti grátali, i „nega ga, kí bi dobro csinío, nega ni ednoga.“ Riml. 3, 12.

Jeli nasz tak deszêtera zapôved nemore zvelicsati?

Nemore, zaisztino: liki od toga i sz. Pavel apostol (Riml. 3, 20.) píse: „Po delaj právde sze neszpravieza ni edno têlo. — I pá (Riml. 3, 28.) etak píse: „Tak velímo zagvüsno, kâ sze cslovek po veri szpravieza, brezi dêl právde.“

Zaka nam je tak dána deszêtera zapôved?

Sz-tála zato: da bi sze 'z-nyé vsíli szpoznávati grêсно bívoszt naso; Riml. 7, 7.

Sz-tála pa: da bi sze 'z-nyé vsíli dobro csiní-
ti, i vu csisztôcsi 'zítka 'zíveti.

Kakda sze tak zvelicsamo?

Po právoj veri vu Jezus-Krisztusi, kí je za nász právdo popolno szpuno, i 'szpunenye eto za volo vere, vu nyem polo'zene, nam pripisúje ino darúje. Riml. 3, 24. Efez. 2, 8.

DRŮGI TÁL

Od Vere Vadlŭvanya.

Ka zdr'záva v-szebi drŭgi tál kátekismusa etoga?

Zdr'záva právo vero vu Bôgi, Ocsi, Színi, i Dŭhi szvétom.

Ka je práva vera?

Krátka sumnia czêloga sz. písma, od zdávnye sz. materé czérkvi notrivzéta, i naime na trí tále, ali szí bojdi, ártikuluse razdêljena.

Od kâ gucsi te prvi ártikulus?

Od sztvorjénja.

Kak je popisani té ártikulus?

Etak: Jasz verjem vu ednom Bôgi, Ocsi vszámogôcsem, sztvoriteli nébe i zemle.

Kakda razmis tó?

Verjem, kâ je Bóg sztrôro mené, ze-vszêmi sztvorjenimi sztvármi navküpe. On mi je dao têlo i dŭso, ocsi, vŭha, i vsze kotrige; pamet, i vsze obcsüténje; ino me escse i zdâ zdr'záva. Zvöntoga mi odetel i obŭtel, jêsztvino i pítvino (hi'zo i dvor, 'zeno i deczo, nyíve, 'zivíno), i vsza dobra dáva; ze-vszêmi potrebôcsami na têla ino 'zicka zdr'závanje i sznâgo gledôcs mené vszak-

dén obilno *prigledáva*; od vsze pogübeli bráni, i od vszákoga hüdoga pripetjá *csuva* ino varje.

I, vsze tô csiní on z-menom li z-szvoje ocsinszke ino bo'zanszke dobrote i szmilenosztí, brezi vsze zaszlú'zenosztí i vrêdnosztí moje. Za stero vsze szem jasz nyemi zahválnoszt i diko, csészt ino pokornoszt dú'zen. Tô je sztanovító isztina. Djány. 14, 15, 17. 17, 24. — 28.

Od kâ gucsi te drügi ártikululus?

Od odküplënya.

Kak je popisani té ártikululus?

Etak: Jasz verjem vu Jezus-Krisztusi, színi bo'zem jedínorodjenom, Goszpodni nasem, kí sze je poprijao od Dühá sz., poródo sze je z-devicze Márie, moko je sztrpo pod Ponczius Pilátusom, raszpét je, mr'o je, pokopan je (doli je sztôpo na pekel); na trétji dén gori je sztano od mrtvi, zasztôpo je vu nebésza, tam szedí na desznici Bôga, Ocsé vszamogócsega, odnet príde szôdit 'zivé ino mrtve.

Kakda razmis tô?

Verjem, kâ je Jezus-Krisztus (právi Bôg, od Ocsé vekvekôma rodjen; i právi cslovek, z-devicze Márie porodjen) moj Goszpôd, kí je mené, pogüblenoga i szkvarjenoga csloveka *odküpo*, — od vszé grêhov, od szmrí, i vrâ'ze oblásztí oszlôbodo: ...né z-zlátom, ali szrebróm; nego z-szvojov sz. i drágov krvjov, i z-szvojov nedú'znov mokov ino szmrtjov: da bi jasz czelô nyegov lasztiven bio, i vu králevsztvi nyegovom pod nyim 'zívo, ino nyemi szlú'zo vu vekvecsnoj praviczí, nedú'znosztí i blá'zensztvi: — liki je i on z-mrtvi sztano, 'zivé ino kralúje na veke. Tô je sztanovító isztina. 1 Petr. 1, 18. 19.

Od kâ gucsi te trétji ártikulus?

Od poszvecsenya.

Kak je popisani té ártikulus?

Étak: Jasz verjem i vu sz. Dúhi; sz. mater czérkev, krsztsanszko, obcsinszko; vszé szvét-czov obcsinsztvo; grêhov odpüszcšanye; tēla gorisztanēnye; i 'zítek vekivecsen. Amen.

Kakda razmis tō?

Verjem, kâ z-lasztivne pámeti, ali mōcsi moje nemorem vervati vu Jezus - Krisztusi, Goszpodni mojem, niti nemorem k-nyemi príditi; nego Dúh sz. me je po evangeliomi pôzvao, z-dárom szvojim preszvêto, vu právoj veri poszvêto ino zdr'zao: liki i czêlo krsztsansztvo na zemli pozáva, vküpeszprávla, *preszvetsáva, poszvetsáva*, i pri Jezus - Krisztusi *vu právoj ednoj veri zdr'záva*.

Vu sterom krsztsansztvi on meni i vszém vernim vszákdén obilno vsze grêhe odpüszcšáva, i na dén szkrádnyi mené i vsze mrtve gorizbüdi, i meni ze-vszêmi vervajōcsimi vu Krisztusi navküpe 'zítek vekivecsen dá. Tō je sztanovito isztina.

Ka nam haszni vadlŭvanye ete vere nase?

Telko nam haszni, kâ sze po nyem szpoznamo za pravicsne pred Bōgom, za volo vrêdnoshti zvelicsitela, Jezus - Krisztusa

Kakda zadobimo vero eto?

Po gedrnom poszlŭhsanyi sz. rêcsi bo'ze, i po vrêlom zdŭhávanyi k-Bōgi za pomōcs Dŭha sz. — naine vu molítvi zvelicsitela Jezusa: liki i sz. Pavel velí: „Vera sz-poszlŭhsanya szhája; poszlŭhsanye pa po bo'zój rêcsi.“

TRÉTJI TÁL

Od Molítve Gospodnove

ali

O c s a n a s a.

Ka zdr'žava v-szebi trétji tál Kátekismusa etoga?

Molítev goszpodnovo, ali szí bojdi, ocsanas.

Ka je molítev goszpodnova?

Krátka summa molénja, z-sterim vsza düseвна ino telovna dobra proszimo po Krisztusi sz-poníz; nov sztálnosztjov i sz-práve vere.

Kakda más té moliti?

Tak, kak me je szam moj Goszpon Krisztus vcsío, geto (Mát. 6, 9. Lük. 11, 2) etak velí: „Gda moliti scéte, etak erczite:

„Ocsa nas, kí szí vu nebészaj! — Szvéti sze imé tvoje. Prídi k-nam králevsztvo tvoje. Bojdi vola tvoja, kako vu nébi, tak i na zemli... Krúha nasega vszákdenésnyega daj nam ga dnesz. I odpúszti nam dugé nase, kak i mí odpúszesamo du'zníkom nasim. I nevpelaj nász vu szkúsávanje. Nego oszlóbodi nász od húdoga. — Ár je tvoje králevsztvo, zmo'znoszt i díka na veke. Amen.“

Kelko tálov má molítev eta?

Trí glavne tále; kakti: predgovor; naprédánye potrebôcs nasi vu szedem prosnyaj; ino zaprtek.

Steri je te predgovor?

Ete; „Ocsa nas, kí szí vu nebészaj!“

Ka znamenŭje tŏ?

Bŏg nasz sz-têm k-szebi vabiti, i opomínati scsé, naj sztálno verjemo, kâ je on nas právi ocsa, i mí szmo nyegovi právi szinŏvje; da ga szrdcsno i sz-punov vŭpaznosztjov proszimo, kak lŭbléni otroczi lŭbeznívoga ocsa szvojega.

Pové mi zdâ 'ze, na kelko tálov sze razdéljávajo te naszledŭvajŏcse prosnye?

Na dvâ tála; tak, da te prve trí Bŏgi na csészt szlísijo; te! poszlédnye stiri sze pa potrebŏcsszvet-szkoga 'zítka nasega prisztájajo.

Stera je ta prva prosnya?

Eta: „Szvéti sze imé tvoje.“

Ka znamenŭje tŏ?

Imé bo'ze je, isztina, szamŏ obszebi szvéto; ali mí proszimo vu prosnyi etoj, kâ sze ono naj i pri nasz ino i po nasz poszvetí.

Kakda sze má tŏ zgoditi?

Csi sze sz. rêcs bo'za csísztó ino dosztójno glászi med nami; i csi i mí, kak sze szinŏv bo'zi dosztája, pôleg nyé szvéto 'zivémo. Na stero pomozí nász sz. nas ocsa nebeszki!

Ali, kí nacsí vsí ino 'zivé, kak sz. rêcs bo'za zapovedáva; on oszkrúni med nami imé bo'ze. Od steroga vari nász lŭbeznívi nas ocsa nebeszki!

Stera je ta drŭga prosnya?

„Prídi k-nam králevsztvo tvoje“

Ka znamenŭje tŏ?

Králevsztvo bo'ze príde obszebi; brezi prosnye ase; ali mí proszimo vu prosnyi etoj; kâ ono naj i k-nam pride.

Kakda sze má tó zgoditi?

Tak, csi nam ocsa nebeszki dá sz. dúha szvo-
jega, da po nyega miloszczi sz. rêcsi nyegovoj
verjemo, ino pobo'zno 'zivémo vu 'zítki vezdás-
nyem i prísesztnom.

Stera je trétja prosnya?

„Bojdi vola tvoja, kako vu nébi, tak i na
zemli.“

Ku znamenűje tó?

Dobra i milosztivna vola bo'za sze zgodí escsei
brezi prosnye nase; ali mí proszimo vu prosnyi
etoj, kâ sze ona naj i po nasz zgodí.

Kakda sze má ona naime po nasz zgoditi?

Tak, csi Bóg zasztávi ino potere vesz hűdi ta-
nács i namenyávanye; stero nam iména bo'zega
szvetiti, i králevsztvi nyegovomi k-nam príditi
nedopüsztí: — kakti je sűtanye vrága, szvêla i
têla nasega. Próttomi krepí i sztálne obdr'záva nász
vu sz. rêcsi szvojoj i vu právoj veri notri do kon-
cza 'zítka nasega. Tó je milosztivna i dobra vola
nyegova. —

Stera je ta strta prosnya?

„Krúha nasega vszákdenésnyega daj nam ga
dnesz.“

Ka znamenűje tó?

Bóg, isztina, dá krúh vszákdenésnyi, brezi
prosnye nase, escse i hűdim lűdém; ali mí pro-
szimo vu prosnyi etoj, kâ on nam tó naj szpo-
znati, i vszákdenésnyi krúh nas z-zahválnim
szrdczom vzéti dopüsztí.

Ka sze razmi pod krúhom vszákdenésnyim?

Vsze, ka k-têla 'zívishi ino potrebócsam szlisi;
kakti: jêsztvina, pítvina, oblecsalo, obűtel, hram-

ba, dvor, nyíve, živína, pênezi, blágo, po-
bo'zno drzina, pobo'zno hi'ztvo, pobo'zna decza,
pobo'zna i verna oblászt vísna, dobro ládanye,
dobro vrêmen, mír, zdrávje, jákoszt, postenyé,
dobri prijátelje, verni szôszidje, i k-tém priszpo-
dobna dugoványa.

Stera je ta péla prosnya?

„I odpúsztí nam dugé nase, kak i mí odpúsz-
csamo du'zníkom nasim.“

Ka znamenŭje tó?

Proszimo vu prosnyi etoj, naj Ocsa nebeszki
negléda grêhov nasi, i za nyí volo nezavr'ze pros-
nye etakse. Ár szmo mí ze-vsze eti, stera pro-
szimo, ni ednoga nêvrêdni, niti szmo ga nêza-
szlú'zili; nego nam on naj vsza tá li z-miloscse
podeli. Ár mí vszákdén vnôgo gresímo, i li ka-
stigo szí priszlú'zimo. — Medtêmtoga i mí z-go-
tovim szrdezom odpúsztiti, i radi dobrocsiniti
scsémo vszê, kí szo prôti nam pregrêsili.

Stera je ta sészla prosnya?

„I nevpelaj nász vu szküsávanye “

Ka znamenŭje tó?

Bôg, isztina, neszküsáva nikoga na húdo; ali
mí proszimo vu prosnyi etoj, kâ nasz naj Bôg
varje ino zdr'zí, da nasz vrág, szvêt, i têlo nase
nevkani, niti v-nevero, dvojnoszt, i drúgo veli-
ko szramoto, ino bláznoszt nezapela. I, csi bi
sze vsza tá borila prôti nam, naj naszlédnye dô-
nok obládamo, i korôno boja odr'zimo.

Stera je ta szédma prosnya?

„Nego oszlôbodi nász od húdoga.“

Ka znamenŭje tó?

Proszimo vu prosnyi etoj, liki v ednoj summi,
kâ nasz naj Ocsa nebeszki od vsze pogübeli dúse

ino tēla, blága i postenyá oszlobodí; i naszlédnye, gda szkrádnja vōra nasa prido, naj dá nam blá-
'zeno vōpreminēnye, ino nasz z-etoga placsnoga dōla vu nebésza k-szebi gorivzeme. —

*Povē mi i zaprtek molitvi goszpoduove? *)*

„Ar je tvoje králevsztvo, zmo'znoszt, i díka na veke. Amen.“

Ka za czíl májo recsi ete?

Po nyi *zbūditi* scsé zvelicsitel Jezus vu szrdczi ti molécsi naine trôjo *gvüsnoszt* eto:

1. Kâ Bôg, kak ocsa vszelübézni, zaisztino scsé poszlúhnoti ponizno zdühávanye pobo'zne deczé szvoje;
2. Kâ on, kak dúh najmodrési, vídi potrêbsine ti szvoji, i *zná* popolno, sz-kak tálom sze oní vu vrêmeni szvojem obeszeliti májo;
3. Kâ je on, kakti jedini Goszpód vszega, navküpe i *zmo'zen* dopuniti vszáko pobo'zno, môdro i hasznovito 'zelénye verni szvoji.

Kcsemi je pa rêcs ete: „Amen?“

Da bi sze *potrdila gvüsnoszt* ete: kâ szo prosnye etakse vugodne Bôgi, ino kâ sze od nyega i poszlúhnoti scséjo. Ar sze nam je tak moliti on szam zapovedao, i obecsao je, kâ nasz i poszlúhnoti scsé. — — „Amen,“ „Amen“ tak teliko vcsiní, líki: *zaisztino, zaisztino, tomi sze je tak zgoditi.*

*) Vu Kátek. Luthera sze zaprtek ete nenahája: zagvüsnó zátó, geto je on molítev eto pôleg Mát. 6, 9. ali Lük. 7, 4. gorivzéó ino raszkládao. Medtémto-ga, geto zdásnya czérkev evangelicsanszka Ocsanas szvoj pôleg Lük. 11, 2. moli, 'z-nyega zaprtekó navküpe, steroga raszkládanye je zagvüsnó né male znamenitoszti; tak ti rázumni, slímam, obszebi obesútijo potrêbnoszt dvē nōvi pítany eti, po nasz zdá obprvim notrivlo'zeni.

STRTI TÁL

Od szvétoga Krszta.

Ka zdr'záva v-szebi strti tál Kátekismusa etoga?

Sakramentom sz. krszta.

Ka je sz. krszt?

Sz. krszt je nê li prôszta, nego taksa voda, stera je po bo'zój zapôvedi zrendelüvana, i z-bo'zov récsjov vküpeszklenyena.

Stera je tá récs i zapôved bo'za?

Szam Goszpon Krisztus (Mát. 28, 19.) etal veli: „Idte po vszem sürôkom szvéti; vcsite vsz národe, i krsztite je *vu imé (na csészt)* Bôga Ocsé, Sziná, i Dúha sz.“

Ka za haszek nam dá sz. krszt?

Po nyem zadobíjo odpúszcsanye grêhov, oszlo bodjénje od szmrtili, i vecsno zvelicsanye vszi kí verjejo récsi ino oblübi bo'zój, pri sz. krszt vcsinyenoj.

Stera je taksa récs i oblüba bo'za?

Szam Gospon Krisztus (Mark. 16, 16.) etal veli: „Kí bode vervao, ino sze okrszti, zvelics sze.“

Kakda more voda tuk velika dugoványa csiniti?

Voda ji, toti, necsiní; nego récs bo'za, ste je pri vodi i z-vodôv etov navküpe: ktomi i v ra, stera sze polo'zi vu récsi bo'zój, pri vodi et bodôcsoj. Ár brezi récsi bo'ze je voda li prôsz voda, i nê krszt; ali z-récsjov bo'zov navküpe je ona krszt, tô je, z-miloszcssov obiljávajôcs

voda 'zítka, i kôpel preporodjênya po Dúhi sz.,
liki sz. Pavel (Tit. 3, 5 — 7.) velí: „Bôg nasz
je zveliczao po kôpeli preporodjênya i ponôvlenya
vu Dúhi sz., steroga je obilno vövlêjao na nász,
po Jezus Krisztusi, zvelicsiteli nasem; da bi, szpra-
vicsani po miloszcsi nyegovej, ôrocsníczi pôsztali,
pôleg vüpanya, 'zítka vekivecsnoga“

Ka znamenüje etakse z-vodôv - okrsztsávanye?

Tô znamenüje, kâ te szári ádam po vszakde-
nésnyem 'zalüvanyi i pokôro - csinênyi vu nasz
zadávlani bidti, ino ze-vszêmi grêhi i húdimi 'ze-
lanni navküpe távmérati má, tak da prôttoni ne-
sztanoma nôvi cslovek nasztanyüje i naprêprihája,
kí vu pravicsnoszti ino csisztôcsi 'zivé pred Bô-
gom szvojim.

Gde je tô popisano?

Sz. Pavel (Riml. 6, 4.) etak píse: „Mi szmo
po krszti sz-Krisztusom navküpe pokopani vu
szmrt; da, liki je Krisztus z-mrtvi zbüdjeni po
diki ocsé, tak i mí vu nôvoti 'zítka hodimo.“

PÉTI TÁL

Od môcsi oblaszti czérkevne
ali

Klûcsa králevsztva nebeszkoga.

Ka zdr'záva v-szebi péti tál Katekismusa etoga?

Návuk od môcsi oblaszti czérkevne, ali od tak
imenüvanoga klûcsa králevsztva nebeszkoga.

Ka sze razmi pod klûcsom etim?

Od Goszpon Jezus - Krisztusa vszém právim dü
hovnim pasztérom dána taksa oblaszt czérkevna
pôleg stere sze vszém pokôro-csinécsim odpüszti
tim okornim pa zadr'zijo grêhi nyihovi.

Gde je tô popísano?

Vu evangeliomi sz. Jánosa na 20-tom táli: „Píhne
je Jezus na vucseníke szvoje, erkôcsi: Vzemte
Düha sz. — Kim odpüszti grêhe nyihove, od-
püszti szve nyim; kim je pa zadr'zíte, tim szve
zadr'zijo “

Ka znamenüjejo recsi' ele?

Verjem, kâ Goszpon Krisztusa pozváni szluga
'z-nyegovoga bo'zanszkoga povelènya csiníjo z-na-
mi; — naime, gda ocsiveszne okorne grêsnike
z-szpráviscsa krsztsanszkoga vözapréjo, ino nyé,
csi, po'zalüvavsi grêhe, 'zítek pobôgsajo, znô-
vics odvé'zejo: stero je takse môcsi ino sztano-
novitoszti i vu nebeszaj, kak da bi szve obszebno
po Goszpon Krisztusi szamom zgôdilo.

*Ka naime csiniti má grêsnik pokôro csinécsi, csi szve
od grêhov szvoji odvézati scsé?*

Sz-potrím srdczom vadlûvati ino szpovedati
more grêhe szvoje.

Ka je tak szpòved?

Szrdcza potrtoğa taksa pobo'znoszt, stera naimo dvôje eto dugoványe zdr'záva vu szebi:

1. Da cslovek grêhe szvoje vadlûje; i
2. Da odvézanye, tò je, odpúszsanye grêhov od szpovedníka szvojega rávno tak, liki od szamoga Bôga, vzeme, i nikse dvojnoszti nema, nego sztálno verje, kâ szo grêhi nyegovi sz-têm tálom odpúszszeni i pred Bôgom vu nebészaj.

Jeli szmo pa dú'zni vsze grêhe szpovedati?

Tak je: pred Bôgom sze za oszkrúnýene zevszèmi grêhi szpoznati, i escse i one, steri 'ze vecs neobcsútimo, ponízno vadlûvati moremo; — ali nê po imèni ino vszákoga poszebi neprêracsnajôcsi, geto na telike grêhe niti kebzûvati nemo: *vadlûjmo je li poprêk*, — liki i vu Ocsanasi csinimo, — *etak erkôcsi: Ocsa! odpúsztí nam grêhe nase!*“

Csi pa znameniti grêh obcsútimo vu szrdczi, steri te'zí düsnovêszt naso: taksega je dosztójno szpovedníki na znánye dati, ino szí od nyega návuk i trôst prosziti.

Navküpe sze i z-etimi pobo'zními pítanyami vucsiti, i obeszeljávati mámo, stera je te blá'zenoga szpòmenka vucsitel, D. LUTHER MARTIN za oni volo szpravo, ki k-vecsérji goszpodnovoj príhájati scéjo:

Jeli verjes, kâ szí tí grésnik?

Verjem, sztanovito.

Kakda znás tí tò?

Z-deszétere bo'ze zapòvedi, stere szem nézdr'zao.

Jeli i 'zalűjes grêhe tvoje ?

'Zalűjem, kâ szem pregrêso prôti Bôgi mojemi.

Ka szi szi priszlű'zo pred Bôgom z-grêhi tvojemí ?

Trdno kastigo, telovno szíort, i vecsno szkvar-jénye.

Jeli sze vűpas dônok zvelicsati ?

Vűpam sze, sztanovito.

Kukda ino po kom ?

Po právoj pokôri, i po vrêdnoszti Jezus-Krisztusa, Goszpodna i szredbeníka mojega.

Sto je Krisztus ?

Bo'zi szin : — právi Bôg i právi cslovek.

Kelko je bôgov ?

Li szamo eden právi Bôg — vu oszobi trôji : Ocsa, Szin, ino Dűh szvéti.

Za kak zroka volo sze vűpas vu Krisztusi ?

Záto, ka je on mr'ó za méne, i za grêhov moji odpűszcsanya volo sz krv szvojo na drêvi kríznom vűprelêjao.

Jeli je i Ocsa ino Dűh sz. mr'ó za tebe ?

Nikak nê ; ár Ocsa i Dűh sz. je li szamo Bôg : ali szin je právi Bôg i právi cslovek navküpe. Li ete je mr'ó i sz. krv szvojo vűprelêjao za méne,

Odked znás tí tó ?

Z-sz. evangelioma, i z-rêcsi sz. sakramentoma, stere szo pri sz. têli i krvi nyegovoj, kakti pri zálogi vu sz. sakramentomi meni dánomi.

Stere szo té recsi ?

„Nas Goszpon Jezus-Krisztus vu nôcsi onoj, vu i t. n (vidi je vu sêsztom táli neprêdâne!)

Jeli tak verjes, kâ szo ti vu sz. sakramentami právo têlo ino práva krv nyegova dáva?

Verjem, sztanovito.

Ka te nadigáva tó vervati?

Krisztusa lasztivne recsí, geto on szam veli: „Vzemte ino jête; tó je moje têlo: — píte; tó je krv moja.“ 1 Kor. 11, 24. 25.

Ka mámo csiníti, gda sz. têlo i krv nyegovo jemlémo?

Nazveszcsáratí moremo szmrt i krvi-prelejánje nyegovo; premislávavsi szí navküpe z-etoga opomínanya nyegovoga: „Tó csinte, na szpómenek moj.“ 1 Kor. 11, 24. — 26.

Zaka szí mámo od szmrti nyegove premislávuti, ino nyó nazveszcsávati?

Záto, da sztálno verjemo, kâ sze je zmed vszém sztvorjênyem niscse nênaísao, kí bi za grêhe nase zadoszta vcsiniti mogao; nego li szam Krisztus, právi Bôg ino cslovek. Nadale, da sze grêhov nasi sztrsznoti i nyé za grozne dr'zati vcsímo. I naszlédnye, da vesz trôst, vüpanye ino zvelicsanye dúse nase li vu Krisztusi polo'zimo.

Ali ka je nadignola nyega, da bi za grêhe tvoje mr'ó ino za tébe zadoszta vcsíno?

Nyegova gorécsa lübézen k-Ocsi, ino velika mîloszcsa k-meni i k-vszém grêsnikom; liki tó szvedoci i píszmo (Ján. 17, Riml. 7, Gal. 1, Efez. 5.) Medtêmtoga zaka prikájas tí k-sz. sakramentomi?

Záto, da bi sze potrdó vu gvüsnoszti i veri etoj; kâ je zvelicsitel moj, z-nezrecsene lübézni k-meni, mr'ó za grêhe moje; i da bi sze tak od nyega vcsio lübiti Bôga i blí'znyega mojega.

Ka má nadigávati právoga krsztsenika na gôszto ino dosztojno v'zívanye sz. sakramentoma?

Z-sztráni bo'ze nadigávati má nyega na tó zápóved i obecsanye zvelicsitela Jezusa.

Na szamoga szebé gledôcs ga pa odúmlávati more lasztivna potrêbcsina nyegova, stera nyemi szrdcze te'zí, i za stere volo sze on po zapôvedi, povodjávanyi i obêtanyi vere ne ztanoma zbüdja-va ino vábi na zvelicsitelno v'zívanye eto.

Ka je pa te csíniti csloveki, csi niti dûhovne potrêbcsine ete, niti niksega právoga 'zelénja k-v'zívanyi sz. sakramentoma neobcsúti pri szebi?

Csloveki taksemi sze z-nikak tálom bôgsi tanács dati nemore; nego:

1. Da szí v-núdra szégne i szkúszí, jeli i on má esce *têlo* ino krv; i, da mocsno verje, ka právi od toga písztmo (Riml. 7, Gal. 5,)

2. Da sze okôli-zglédne i na pamet vzeme, jeli je i on esce na *szvéti* etom; i da dobro premiszli, kâ on, dokecs eti 'zivé, brezi faling i potrebôcs dûhovni hidti nikak nemore: liki i tô szvedocsi písztmo (Ján 15, 16, 1 Ján. 3, 5.)

3. Da premiszli, kâ za nyim sűta i *vrág*, kí nyega zevszov jálnosztjov ino besznôcsöv, dén i nôcs, znôtra i z'vóna zapelati setűje; kak i tô szpomína písztmo (Ján. 8, i 15, 1 Petr. 5, Efez. 6, 2 Tim. 3, *)

•) Vu pítanyi etom, do eti maô tak za niesesztno dr'zânom, aî zagvűsno vszega kebzűvanya vrédnom, sze ta nevtajena i znamenita isztina vere raszkláda: kâ csloveka rázunmoga, proti szkűsávanyi *têla*, *szvéta*, ino *vrága*, nika tak nevarje i nekrepí, kak *gôs-to* i *dosztójno v'zívanye sz. sakramentoma*, po sterom sze on vu nepresztanom verosztűvanyi dûhovnom. vu veri. lűbêzni i vűpanyi obdr'záva ino flísza, i — — kak neszpametno zametáva i pod péte mecse najdragse dobro szvoje vszaki mrtelen, kí veliko priliko eto zvelicsanya vnêmár zaműdjáva! — *Vucsitel! doj etu vu vszój plemenitosztí pred vucsenike tvoje!!!*

SÉSZTI TÁL

Od Vecsérje Krisztusove.

Ka zdr'záva v-szebi sészti tál Kátekismusa etoga?

Szvetsztvo szlédnye vecsérje Goszpodna nasega Jezus - Krisztusa.

Ka je vecsérja Krisztusova?

Goszpodna nasega Jezus - Krisztusa právo têlo i práva krv, pod krúhom ino vínóm, nam krsztse-
níkom na jêstvinó ino pítvinó od szamoga Krisztu-
sa nasztávléna. 1 Kor. 10, 16.

Gde ge tó popiszano?

Etak písejo sz. Evangelistje — Máta, Marko,
i Lükács; — ino sz. Pavel Apostol:

„Nas Goszpon Jezus - Krisztus, vu nôcsi onoj,
vu steroj je odáni, vzévsi krúh, blagoszlovo ino
vlomó ga je, i dao ga je vucseníkom szvojím,
erkôcsi: *Vzemte ino jête; tó je têlo moje, stero
sze za vász vlomiti má. Tó csiníte na szpómenek
moj.*“

„Priszpodobno i, gda bi odvecsérjao, vzévsi
pehar, i hválo dávsi, podeli ga nyím, erkôcsi:
*Píjte z-etoga vszi; té pehar je nôvi zákon vu
krvi mojoj, stera sze za vász i za vuôge vöpre-
lejí, na odpúszcsanye grêhov. Tó csiníte, kelko-
krát pili bodete, na szpómenek moj.*“

Ka za haszek má jêstviná ino pítviná etaksa?

Vu vecsérji goszpodnóvoj sze nam odpúszcsa-
nye grêhov, ali szí bojdi, 'zítek ino zvelicsanye
dáva — pôleg rêcsi jezusóvi: „*Za vász sze vlómi
--- ino vöprelejí --- na odpúszcsanye grêhov.*“
Ár, gde je odpúszcsanye grêhov; tam je 'zítek
ino zvelicsanye.

Kakda more jěsztvina i pítvina tak velika dugoványá cšíniti?

Jěsztvina i pítvina ji, toti, necsiní; nego li tá szlícšajócse recsí ete: „*Za vász sze vlomi i vöprelejé, na odpűszcsanye gréhov.*“ Recsí té szo najvékse znamenitoszti vu sakramentomi, i kí nyé z-verov prime; on zadobí, ka one glászijo ino obécsejo, — tó je: *gréhov odpűszcsanye.*

Vu kom tak sztoji dosztojno v'zívanye vecsérje goszpod-nove?

Poszt, i poprék, szná'zno priprávlanye telovno, je, isztina, vugoden réd zvönésnyi; ali, prav vrèden i dosztojno priprávlén je li on, kí sze (pòleg znotrėsnye náklonoszti szvoje) szloniti szmé na recsí ete: „*Za vász sze vlomi i vöprelejé, na odpűszcsanye gréhov.*“ Kí pa pòleg rêcsi eti vűpanya nema, ali dvoji; té taksi je nevrèden i nepriprávlén. Ár, geto zvelicsitel velí: „*Za vász,*“ tak on, sztanovito, i vervajócse szrdcze 'zelê.

Povê mi 'ze, ka za haszek má Kátekismus ete?

'Z-nyega sze glavni návuk krsztsansztva nákrátzi navcsímo; sz-têm tálom sz. písimo popólnê razmimo; i tak sze vu veri, lűbézni, ino vűpanyi tēm bole vrsimo, krepímo, potrdjavamo 2. Tim. 3, 15 — 17.

Jeli je tak potrebno krsztseniki czéli návuk Kátekismus etoga znati?

Potrebno nyemiga je, sztanovito; ár kí li edno ga dugovány, eti naprédáni nezna, nerazmi i ne zdr'zi; on, csi je taki prísztar, je dōnek nevrèden iména i veliki dobrót právoga krsztsansztva. Mát 7, 21.

Dűznoszti szvoje sze vszáki vcsi i dr'zi;
Tak de vide réd i blagoszlov pri hi'zi.

P R I L O G

M o l í t e v p o b o ' z n i :

Za te mále i nezevesene szprávléní.

I. Molítev ütrásnya.

*Za - űtra, gda gorisztánes, sztojécs etak erczí: *)*

Vu iméni Bôga, Ocsé, Sziná, i Dúha sz. bojdi molénye i ponízno zdühávanye moje! Amen.

Hválo ti dájem, moj drági Ocsa nebeszki! po Jezus-Krístusi, sz. színi tvojem, za nezgovor-no miloszcso tvojo, kâ szi me nôcs eto preminô-cso od vszega kvára i pogübeli obarvao, i na dén ete zdravoga i veszéloga gorizbúdo. Proszim te ponízno, vari me i dnesz od vszê gréhov i od vszáke pogübeli; da tebi vsze moje csinénye i czéli 'zítek moj prijéten bode. Árjasz szam szebé, dűso i têlo moje, ze-vszém navküpe, pod zmo'zno obranbo tvojo porácsam: tvoj sz. angel naj bode z-menom; da hűdi neprijátel nikse mócsi nad me-nom nevzeme. Amen. — Ocsa nas! it.n. — Jasz verjem i t. n.

*) Pri molítvaj vszákdenésnyi i z-mírovnésim dűhom szkoncsávani *sztáti*; pri dreszelnésim zdühávanyi szrdeza boleznoga i z-velikim bremenom obte'ze-noga pa *klécsúti*, je czelô dosztojno i vugono opo-násanye krszcseníka — pôleğ példe Jezusa, kí sze je vszáki drűgi híp sztojécs, i li vu szmrtnom boji (Mát. 26, 39) klecsécs, molo Ocsi szvojemi. Ali szedécs, idôcs, ali delajôcs moliti, je telko, liki vszo dű'znoszt, sznâgo, i poníznoszt pred Bógom vnêmar pod péte vr'zti.

2. Molítev vecserásnya.

Vecsér, gda na pocsinek idli scés, sztojécs etak moli:

Vu iméni Bôga, Ocsé, Sziná, i Dúha sz. bojdi ponízno zdühávanye moje. Amen.

Hválo tebi dájem, moj lübléni Ocsa nebeszki! po Jezus-Krisztusi, Goszpodni mojem, kâ szime dén ete pá tak milosztivno obarvao i vu deli mojem blagoszlovo Molim sze ti ponízno, odpüsztí mi vsze grêhe moje, z-sterimi szem tebé neszpa-metno zbantüvao. Vari me milosztivno i prísesztíno nôcs eto, vu steroj jasz szam szebé, ze-vszêm, ka nam, vu ocsinszko obranbo tvojo porácsam: tvoj sz. angel naj bode z-menom, da hûdi nepri-játel nikse môcsi nevzeme nađ menom. Amen. — Ocsa nas! i t. n. — Jasz verjem i. t. d.

3. Molítev pred jêsztvinov.

*Pred jêsztvinov decza ino dr'zina. z-vküpdjânimi rokami, okôli sztola posztánoti i ze-vszon poníznosztjov etak moliti má: *)*

Vszê sztvári ocsi na tébe glédajo, Gospodne! Tí nyim dás hráno vu potrêbnom vrêmeni: od-prés obilne roké tvoje, i naszítis vszáko sztvár 'zivôeso z-dárom i blagoszlovom твоjim, Amen. — Ocsa nas! i t. n.

*) Jezus je (Mát. 14, 19. 15, 36. Mark. 6, 41. Lük. 9, 16. Ján. 6, 11) pri vszákom v'zivanyi dárov bo'zi z-zahválnim dúhom pozdigno ocsi szvoje na ne-bésza. — O vi, kí sze pri jemányi dobrót bo'zi 'z-ny-lübeznívoga daritela szpomenôti nedosztojno zamüdjá-vate; premiszlite dobro, nezahválni mrtelni, na kâ vasz naszledüvanya vrédna példa zvelicsítela zbüdit-scé!!!

D r ü g a.

Gospodne Bo'ze, Ocsa nas drági nebeszki! Blagoszlovi nasz vu dúsi, i vu teli: blagoszlovi i ete tvoje dáre, stere mo zdâ k-szebi jemáli, — po Jezus - Krisztusi, Gospodni nasem. Amen. — Ocsa nas! i t. n.

4. Molítev po jêstviní.

I po jêstviní je dosztojno deczi ino dr'zini vküpdjanimi rokami pred sztolom posztánoti, i ze-vszoj poni-znosztjov etak zdühávatí:

Dajte hválo Gospodni; ár je dobrotíven, i na veke osztáne szmilenoszt nyegova. On dáva hráno i veszélje vszákoj sztvári 'zivôcsoj; i nye-mi szo prijétni vszi, kí sze ga bojíjo i na mi-loszcsó nyegovo szlonijo, Amen. — Ocsa nas! i t. n.

D r ü g a.

Hvá'o ti dájemo, Gospodne Bo'ze, Ocsa nas drági nebeszki! za vsze tvoje düsevne ino telovne dáre: naime pa zátó, kâ szí nasz i zdê z-dobrô-tami tvojimi naszító. Proszimo te, bojdi nam i na-dale szmileni hranitel nas, — po Jezus-Krisztusi, Gospodni nasem. Amen. — Ocsa nas! i t. n.

Prigovor. Vu Kátek. Luthera na prilóg ete naszle-düjôcsa, tak imenüvana „*hi'zna tábla*“, ja eti, 'ze zátó, kâ sze vu nyê naprêdáne dü'znosztí sztanov rázlocsni vu drügóm tali návuka krsztsansztva tak doszta obilné rászkládajo, ali i za drügi prijétni zrokov volo; prave czeló vönihána.

